ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Универзитета Унион
Београд
Примљено 3.11.2026.
Број/прилог 91-1

НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ

Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета Унион у Београду је на седници одржаној 5. октобра 2026. године именовало Комисију за оцену испуњености услова за избор у научно звање научни сарадник кандидата **проф. др Марка Божића,** у саставу:

1. **проф. др Татјана Папић,** редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион – председница Комисије.
2. **проф. др Срђан Милошевић,** ванредни професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду, члан комисије.
3. **др Милош Станић,** виши научни сарадник у Институту за упоредно право, члан комисије.

Пријава кандидата вреднује се према одредбама Правилника о стицању истраживачких и научних звања (*Службени гласник РС*, бр. 80/2024 и 70/2025).

Након увида у приложену стручну биографију **проф. др Марка Божића**, као и на основу анализе резултата остварене научно истраживачке активности и анализе осталих услова предвиђених Законом о научно-истраживачкој делатности (*Службени гласник РС*, бр. 110 од 12. децембра 2005, 50 од 13. јуна 2006 – исправка, 18 од 26. марта 2010, 112 од 30. децембра 2015, 49 од 8. јула 2019 – други закон), Комисија Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета Унион подноси следећи извештај:

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име и презиме: Марко Божић

Датум рођења: 05. фебруар 1980.

Радни статус: запослен

Назив институције у којој је запослен:

Правни факултет Универзитета Унион у Београду (од 1. октобра 2018).

Претходна запослења:

- Правни факултет Универзитета у Новом Саду (као асистент-приправник у периоду од јануара 2004. до септембра 2007).

- Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду (као истраживач постдокторанд од септембра 2012. до септембра 2013).

Образовање:

Основне студије:
Дипломирани правник – Правни Факултет Универзитета у Новом Саду, 1999-2003. Први у својој генерацији, са просечном оценом 9,33.

Магистарске студије:
Магистар правних наука – Правни факултет Универзитета у Новом Саду, 2003-2007. Магистарска теза *Јуснатурализам Мишела Вилеја* одбрањена 20. априла 2007.

Мастер студије:
Master 2 Théorie et analyse de droit – Универзитета Париз X Нантер (Université Paris X Nanterre), у сарадњи са Школом високих студија у друштвеним наукама (École des Hautes études en science sociales). Мастер рад *Républicanisme* одбранио 8. септембра 2008. године.

Докторати:

- **Доктор правних наука** – Правни факултет Универзитета у Београду. Докторска теза *Лаичка држава као јемство слободе савести и вероисповести* одбрањена 18. новембра 2010, пред комисијом проф. др Коста Чавошки (ментор), проф. др Ратко Марковић и проф. др Радмила Васић.

- **Docteur en droit public** – Универзитет Париз Запад Нантер Ла Дефанс (Université Paris Ouest Nanterre la Défénse). Докторска теза *L'Influence de la théorie du droit social d'origine française sur la pensée juridique serbe durant le XXe siècle* одбрањена 18. децембра 2013, пред комисијом: проф. др Пјер Бруне (Pierre Brunet, коментор), проф. др Душан Врањанац (коментор), проф. др Ерик Мијар (Eric Millard), проф. др Ерик Молин (Eric Maulin).

Датуми избора у сарадничка и наставничка звања:

23. децембар 2003. – Асистент приправник. Правни факултет Универзитета у Новом Саду.

16. јула 2018. – Доцент. Правни факултет Универзитета Унион у Београду.

15. октобар 2020. – Ванредни професор. Правни факултет Универзитета Унион у Београду.

30. Октобар 2024. – Редовни професор. Правни факултет Универзитета Унион у Београду.

Област науке у којој се тражи научно звање: друштвене науке
Грана науке у којој се тражи звање: право
Научна дисциплина: историја права, јавно право и теорија права
Назив матичног одбора којем се захтев упућује: МНО за право, економију и политичке науке.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНИХ АКТИВНОСТИ

Након основних студија права које је завршио 2003. године на Правном факултету Универзитета у Новом Саду, током којих је био стипендиста Министарства за науку и Амбасаде Краљевине Норвешке Марко Божић је на истом факултету изабран у сарадничко звање асистента приправника и засновао радни однос који је трајао од **2004. до 2007**. при Катедри за Теорију државе и права, социологију и филозофију права. Тамо је изводио вежбе на предметима Теорија државе и права на првој години основних студија и обављао функцију секретара Катедре за Теорију државе и права, социологију и филозофију права. Од **2007. до 2012**. године био је стипендиста француске владе као студент мастер студија, а затим и као студент докторских студија на Универзитету Париз X Нантер. Од **2012. до 2013**. године радио је као постдокторанд истраживач на Филозофском факултету у Новом Саду у оквиру научно-истраживачког пројекта посвећеног социолошко-правној анализи француског националног законодавства о малим верским заједницама (верским сектама) из 2006. године. Године 2014. постаје придружени научни сарадник при истраживачком центру EUR'Orbem на Универзитету Париз Сорбон IV (Paris Sorbonne IV), где је од **2014. до 2017**. био коаутор трогодишњег међународног научно-истраживачког пројекта *L'héritage politique de la zadruga dans l'espace sud-slave*. Од **2018. до данас** Марко Божић је у радном односу на Правном факултету Универзитета Унион у Београду на којем је од 2018. до 2020. био доцент, од 2018. до 2024. ванредни, а од 2024. и редовни професор на предметима Увод у право и Упоредно право (основне студије) и Методологија права (мастер студије), и Теорију права са методологијом правних истраживања (докторске студије).

Упоредо са развојем академске каријере почев од 2006. године Марко Божић се бави и превођењем са француског језика на српски језик. Афирмисани је преводилац иза којег стоји двадесетак наслова из поља друштвених наука, односно теоријско-правне, политиколошке, антрополошке, социолошке и историографске литературе у издањима више реномираних издавачких кућа из Београда и Новог Сада (Издавачке књижарнице Зорана Стојановића, Службеног гласника, Академске књиге, Светова). За свој преводилачки рад награђен је и наградом Бранко Јелић коју додељује Institut francais и Удружење књижевних преводилаца за превод године 2023. у области хуманистике. У три наврата је био стипендија француског Centre National du Livre, министарства културе Републике Француске, захваљујући којима је реализовао више истраживачких и студијских боравака на француским универзитетима током 2016, 2021. и 2026. године.

Проф. др Марко Божић је члан српске секције Међународног удружења за правну и социјалну филозофију (IVR Serbia), као и придружени истраживач сарадник научног центра Еур'Орбем Универзитета Париз Сорбона IV (*Eur'Orbem Universite Paris Sorbonne IV)*, Република Француска и придружени истраживач сарадни Центра за правни плурализам Универзитета Милано Бикока (*Universita degli studi di Milano Bicoca)*, Република Италија.

3. ПРИКАЗ НАЈЗНАЧНИЈИХ РЕЗУЛТАТА (2016-2026)

Радови Проф. др Марка Божића могу се сврстати у неколико тематских целина: једну групу чине радови који се надовезују на докторску дисертацију из 2010. године која се бавила концептом лаичке државе, а који се уже фокусирају на искуство социјалистичког секуларизма у Југославији између 1945. и 1991, као и на друге актуелне теме у вези са проблематиком раздвајања цркве и државе у свету и код нас. Другу групу чине радови који се надовезују на докторску дисертацију из 2013. године и који се баве историјом и теоријом друштвених институција у широко спектру од породице, преко својине до државе, а у перспективи српске државе дугог XIX века. Повезница обе групе радова јесте привилеговани методолошки поступак у којем се налази правне историје користе за преиспитивање теоријско-правних конструкција.

Радови у тематским зборницима међународног значаја М14

1. Marko Božić, 2021, „Equality, Liberty and Dignity: Their Specificities from Secular State Perspective", in: J. Hasanbegović (ed.), *On Equality and Liberty and their contemporary legal meanining: from SW 61 of the Lucerne IVR World Congress*, Dosije studio, Beograd, pp. 161-177.
   ISBN 978-86-6047-377-8
   COBISS.SR-ID 50016777
   URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/201

   У овом раду на енглеском језику, кандидат је учинио допринос разумевању концепта секуларне државе као државе која је религијски неутрална управо у функцији постизања једнакости грађана пред законом, те је с тим у вези строго раздвојена од верских заједница са којима не одржава јавно-правне везе чиме се избегава привилеговање и/или дискриминисање грађана и њихових конфесионалних организација по верском основу.

2. Marko Bozic, 3/2020, „Indivision et zadruga dans la doctrine juridique serbe de 1844 à nos jours", in: Revue des études slaves, Dossier *L'héritage politique de la zadruga dans l'espace sud-slave*, dirigé par M. Bozic et Ph. GELEZ, vol. 91, no. 3, pp. 293-305.
   DOI: 10.4000/res.3617
   URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/208

У овом раду на француском језику, кандидат је критички и ослонцем на изворе српског права у 19. веку описао историјски постанак и развој уверења о заједничкој својини као наслеђу српског обичајног права и традиција задружног живота. У раду се преиспитује увреженог схватања да је режим сусвојине СГЗ који је Јован Хаџић наменио задружним породицама заменио неки раније постојећи режим задружне заједничке својине чиме је, наводно, посебно угрозио овај облик породичног живота у Србији 19. века.

3. Marko Bozic, 2018, „Stato e Chiesa nei paesi dell'ex-Jugoslavia", in: S. Ninatti (curatore), *Pluralismo religioso e integrazione europea: percorsi di lettura*, G. GIAPPICHELLI Editore, Torino, pp. 174-192.
ISBN: 978-88-921-2005-1
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/216

У овом раду на италијанском језику, кандидат је понудио упоредноправни преглед уставноправног и законског оквира којим су уређени односи између државе и верских заједница у земљама бивше Југославија. У закључку до којег долази, кандидат раздваја језгро (које гравитира око савременог српског и хрватског искуства узнапредовале реклерикализације државе и друштва) од периферији на којој и даље, у већој или мањој мери, истрајава наслеђе социјалистичког секуларизма (Словенија, Црна Гора до 2020. и одређени трендови у Македонији).

Рад у водећем међународном часопису категорије М21а

1. Marko, Božić, 2024. "Zadruga on Trial – the 19th Century Serbian Joint Family Household between Protection of Collective Possession and Affirmation of Private Property." *The History of the Family*, vol. 29, no. 4, pp. 641-661.
DOI: 10.1080/1081602X.2024.2413708
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/2018

У овом раду на енглеском језику кандидат је с ослонцем на документационо истраживање показао везу између промена у економској структури српског села раног 19. века (која је, опет, била узрокована променама у коњуктури пољопривредних производа на светском и европском тржишту) и последицама које је то оставило како на облик породичне структуре – изумирање задружних породица, тако и на афирмације индивидуалне приватне својине у српском позитивном праву и судској пракси 19. века.

Рад у водећем међународном часопису категорије М21

1. Marko Božić, 2023, „Les doctrinaires français et serbes: des idées similaires, des contextes différents – la possibilité d'une réception", *Cahiers balkaniques*, vol. 49, pp. 27-49.
https://doi.org/10.4000/ceb.19073
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1909

У овом раду на француском језику кандидат је довео у питање тезу која је у српску историографију ушла преко радова Душана Батаковића, а присутна је и у радовима српске критичке историографије (на пример у делима Олге Поповић Обрадовић или Латинке Перовић) о идеолошкој сличности српских напредњака 19. века са француским доктринарима. У раду се указује на идејне разлике, пре свега битно другачији друштвено-политички контекст у којем су се оне образовале и даље ширили – стратификовано француско индустријско друштво и српско аграрно друштво.

Рад у међународном часопису категорије М24+

1. Marko Božić, 2023, „Dissenters and Dissidents: Religious Conscientious Objectors Under Yugoslav Military Criminal Law 1945-1991", *Pravni zapisi*, vol. 13, no. 2, pp. 384-411.
   DOI: 10.5937/pravzap0-46917
   URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1257

   У овом раду на енглеском језику кандидат анализира право на приговор савести у социјалистичкој Југославији и са тиме повезана институционална искуства ЈНА, посебно с обзиром на регруте, припаднике малих верских заједница чије учење забрањује својим припадницима да носе оружје. Посматрани историјски феномен се анализира из теоријске перспективе права на изузимање од имплементације закона опште примене из разлога који су верски мотивисани.

2. Marko Božić, 2022, „Catechism without God: Legal Basis and Ideological Premises of Teaching Marxism in Schools of Socialist Yugoslavia from 1945 to 1991", *Pravni zapisi*, vol. 13, no. 2, pp. 607-629.
   DOI: 10.5937/pravzap0–40586
   URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/20

   У овом раду на енглеском језику анализира се настанак и развој наставе марксизма у основним и средњим школама социјалистичке Југославије са циљем да се кроз испитивање вредносно-идеолошке садржине курикулума, законом прокламоване функције образовања и коришћених дидактичких средстава утврди у којој је мери ова настава одговарала стандардима на науци заснованог општег образовања, а у којој је била облик политичке и идеолошке подуке.

Рад у водећем националном часопису категорије М24

1. Marko Božić, 2021, „The Law Unveiled: On Burka Ban, Kanzelparagraph and Militant Secularism in the Socialist Yugoslavia", *Pravni zapisi*, vol. 12, no. 2, pp. 418-442.
   DOI: 10.5937/pravzap0-34171

URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/51

У овом раду на енглеском језику кандидат анализира забрану ношења исламског вела у југословенском социјалистичком законодавству из педесетих година прошлог века, како у погледу самих нормативних решења тако и у погледу њиховог политичког, односно идеолошког образложења. Полазећи од овог последњег аутор изводи успелу компаративну анализу са савременим законским оквирима неких европских држава и судском праксом Европског суда за људска права.

2. Marko Božić, 2020, „Intellectual History of a Textbook: Radomir Lukić's Introduction to Law between Marx and Kelsen", *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, vol. 68, no. 1/2020, pp. 45-67.
DOI: 10.5937/AnaliPFB2001045B
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/54

У овом раду на енглеском језику кандидат анализира настанак и развој уџбеника *Увода у право* професора Радомира Лукића који је коришћен у социјалистичком периоду као модел свих потоњих и већине савремених уџбеничких текстова из ове наставне дисциплине. У фокусу су пре свега Келзенов нормативизам и марксистичка теорија права као две линије утицаја које су се прожимале у Лукићевој концепцији права као друштвено условљене нормативне појаве које су и у предратном и у послератном периоду Лукићу служиле да оправда улогу елита у обликовању и вођењу државе.

Научна критика и полемика у часопису ранга М24

1. Марко Божић, 2021, „Секуларизам и уставна секуларност (одговор Срђану Милошевићу)", *Правни записи*, vol. 12, бр. 2/2021, стр. 631-633.
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/52

2. Марко Божић, 2022, „О дескриптивној денотацији термина и прескриптивној конотацији појма секуларизма (Одговор Петру Митровићу и Срђану Милошевићу)", *Правни записи*, vol. 13, бр. 2/2022, стр. 697-702.
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/49

Поглавље у књизи М41 или рад у истакнутом тематском зборнику водећег националног значаја.

1. Марко Божић, 2024, „Маркс за катедром – образовање правника у социјалистичкој Југославији", у: Д. Поповић, Б. Беговић, З. Мирковић (уред.), *Социјалистичко право у Југославији 1945-1990*, Универзитет у Београду – Правни факултет, стр. 151-168.
ISBN 978-86-6132-142-9

URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1947

У прилогу кандидат анализира наставу марксизма на универзитетима у Србији током трајања социјалистичке Југославије. За емпиријски супстрат анализе, кандидат узима наставне материјале и дидактичка средства у вези са извођењем наставе из неколико репрезентативних области – уџбенике из кривичног, својинског и радног права – да би на крају понудио дубље идеолошко утемељење ове дисциплине на примеру уџбеника из Увода у право као фундаменталне наставне дисциплине са јасном идеолошком садржином и функцијом.

2. Марко Божић, 2020, „Од задружног права до задружне државе: Живојин Перић и колаборација 1941-1944“, у: М. Драшкић, Нина Коршљанин (уред.), *Живојин М. Перић – Личност и дело*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, стр. 327-345.
ISBN 978-86-7630-951-1
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/206

У раду се анализира научна и политичка активност реномираног међуратног српског правника и интелектуалца Живојина Перића током Другог светског рата у којем се последњи ангажовао на страни колаборације. Рад покушава да проникне у мотиве професора Перића полазећи од еволуције у његовим теоријско-правним писањима, односно постепених промена у схватању права и државе, посебно с обзиром на улогу мотива породичне задруге и на том моделу засноване Недићеве задружне државе.

Рад у водећем националном часопису категорије М51

1. Marko Božić, 2020, „Tito's Concordat - The 1966 Protocol on the Negotiations Between Yugoslavia and the Holy See from a Legal Perspective", *Pravni zapisi*, vol. 11, no. 2/2020, pp. 554-579.
DOI: 10.5937/pravzap0-28571
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/205

У овом раду на енглеском језику кандидат анализира правну природу споразума који је 1966. године социјалистичка Југославија потписала са Ватиканом, а којим су обновљени дипломатски односи између две државе раскинути четрнаест година раније због осуде Степинца. У раду се посебно обрађују вербалне ноте које су пратиле споразум и с обзиром на своју нормативну садржину и с обзиром на друштвено-политички контекст у којем су изјављене.

2. Марко Божић, 2020, „О политичкој позадини ране српске рецепције француске социолошкоправне школе и метода у праву“, *Страни правни живот*, vol. 64, бр. 1, стр. 77-86.
DOI: 10.5937/spz64-24816

URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/202

У овом раду кандидат покушава да осветли и објасни друштвено-историјски контекст у којем долази до упознавања, критике и преузимања идеје француске теорије друштвеног права (социолошке школе у праву) од стране српске правне науке. Поменутом анализом стиже се до политичке позадине, односно мотива због којих је у међуратном периоду социолошка теорија права – касније блиска марксистичким учењима о праву – трпела критику и тек битно преображена нашла места у домаћој правној науци и настави права пре 1945.

3. Marko Božić, 2019, „Neither secular state nor laical republic? Legal position of religious communities in communist Yugoslavia – legal framework analysis", *Pravni zapisi*, vol. 10, no. 1/2019, pp. 40-64.
DOI: 10.5937/pravzap0-21203
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/214

У овом прегледном научном раду на енглеском језику, кандидат је понудио успелу и опширну компаративну анализу осам југословенских републичких и покрајинских закона о правном положају верских заједница у социјалистичкој Југославији. Циљ рада је да упути на разлике у нормирању права и обавеза грађана као верника, као и на статус самих конфесионалних заједница које су постојале међу ентитетима југословенског федерализма као документационе подлоге за касније истраживања у којем би се те разлике могле и објаснити.

Научна критика и полемика у часопису ранга М51

1. Марко Божић, 2020, „Чему секуларизам - Поводом чланка Срђана Милошевића, Ход по жици: о уставности ограничења слободе вероисповести у ванредном стању проглашеном у Србији услед епидемије болести COVID-19, Правни записи, vol. 11, бр. 2/2020, стр. 663-668.
ISSN 2217-2815
COBISS.SR-ID 31612169
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/53

4. ПОКАЗАТЕЉ УТИЦАЈА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

Проф. др Марко Божић је од почетка бављења научним истраживањима показао висок степен самосталности и оригиналности. Радови професора Божића су самостална истраживања чија је важна карактеристика мултидисциплинарни приступ и иновативност у методолошком поступку. Посебан фокус је на важној корелацији политичких, правних и економских феномена у прошлости, што је релативно слабо заступљен методолошки приступ у домаћој теоријско-правној и

историјској науци. Истраживања која је у досадашњем раду обавио представљају вредан допринос друштвеној историји посебно Србије 19. и Југославије друге половине 20. века.

Утицајност

Google scholar 61 citata.
h-index 4

i10-index 1

Међународна сарадња

Проф. др Марко Божић је у својству стипендисте Француске владе провео укупно пет година на стручном усавршавању у Француској, прво као студент мастер студија из Теорије и анализе права на Универзитету Париз X Нантер (2007/8), а затим и као докторанд на истом факултету (2008–2012). Након постдокторских студија у земљи (2012–2013), Проф. др Марко Божић је у својству придруженог истраживача сарадника био коаутор трогодишњег научно-истраживачког пројекта *L'héritage politique de la zadruga dans l'espace sud-slave et les Balkans* на Универзитету Париз Сорбона IV (2014–2017). Поред учешћа и руковођења међународним пројектима, организације међународних скупова и гостујућих предава у иностранству, проф. др. Марко Божић је личним посредовањем омогућио закључивање споразума о сарадњи који су маја 2020. години потписали Правни факултет Универзитета Унион у Београду и Правни факултет Универзитета Milano Бикока, а на основу којег су почев од школске 2020/2021 године, а закључно са школском 2023/24, изведена и одбрањена три међународна доктората. На основу уговора о сарадњи, именован је за координатора овог пројекта са стране Универзитета Унион у Београду. Од фебруара 2026. налази се на месту продекана за међународну сарадњу Правног факултета Унион у Београду.

Уређивање научних публикација:

Проф. др Марко Божић је члан уредништва *Правних записа*, највише рангираног домаћег часописа у области права са категоријом М22. Био је гостујући уредник у часопису *Revue des etudes slaves* у тематском броју 3 за 2020. годину.

Проф. др Марко Божић био је коуредник и аутор предговора, односно уводника и публикације:

> Тамара Илић, Марко Божић, 2020, NOMOΦΥΛΑΞ: Зборник радова у част Срђана Шаркића, Правни факултет Универзитета Унион у Београду и Службени гласник, Београд.
> ISBN 978-86-7952-038-8

Предавање по позиву (осим на конференцијама)

Проф. др Марко Божић био је предавач по позиву на више страних универзитета у Европи међу којима су и следећа предавања одржана на енглеском и француском језику:

1. *Church and State in the Countries of Former Yugoslavia Comparative Analyse of Légal Frameworks and Sociological Data*, одржано 18. априла 2016. на Универзитету Милано Бикока, у оквиру модула Jean Monnet EU Religious pluralism and European Integration 2016-2018.

2. *Libéralisme doctrinaire dans les Balkans du XIX siècle et origine de l'idéologisation de l'État*, пдржано 10. новембра 2016. на Универзитету Париз Сорбона IV, у оквиру Séminaire commun d'EUR Orbem, 2016-2017 (troisième année) *Révolutions et contre-révolutions politiques, esthétiques, culturelles en Europe orientale, centrale et balkanique*.

3. *Church and State in countries of Former Yugoslavia, legal and political legacy of communist regime*, одржано 9. априла 2018. на Универзитету Милано Бикока, у оквиру модула Jean Monnet EU Religious pluralism and European Integration 2016-2018.

4. *Constitutionalism and Secularism in Western Balkans from Historical and Comparative Perspective*, курс одржан у периоду од априла до јуна 2024. године на Правном факултету Универзитета у Минстеру, СР Немачка у оквиру програма размене Erazmus+.

Рецензирање пројеката и научних резултата

Рецензент више часописа из категорија М21а (The History of the Family), М22 (Правни записи, Токови историје) и М23 (Анали правног факултета у Београду, Зборника Правног факултета у Ријеци), М24 (Страни правни живот) као и часописа нижих категорија (Гласник Адвокатске коморе Војводине, Еудамониа). Рецензент ангажован од стране Фонда за науку Чешке републике.

Образовање научних кадрова

Проф. др Марко Божић је као редовни професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду предавач и ментор на акредитованом програму докторских студија права на премету Теорија права са методологијом научних истраживања (прилог: одлука о избору у наставно звање). Био је ментор и члан међународне комисије за одбрану докторске дисертације *Framing Constitutional Identity in Plural Societies: the Case of Bosnia and Herzegovina and the European Union* кандидата Едина Шкреба на Универзитету Милано Бикока. Одбрана је одржана 7. јуна 2024. године (прилог: записник са одбране).

БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Објављене докторске дисертације:

1. Marko Bozic, 2020, *État vs Société, De l'esprit conservateur de la théorie du droit serbe du XX siècle*, Éditions Universitaires Européennes, Saarbrücken/Riga.
ISBN 978-613-9-52176-0
COBISS.SR-ID 518140092
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/213

2. Марко Божић, 2014, Лаичка република, Центар за издаваштво Правног факултета Универзитета у Београду, Београд.
ISBN 978-86-7630-479-0
COBISS.SR-ID 204065804
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/223

Радови у тематским зборницима међународног значаја М14

1. Marko Božić, 2021, „Equality, Liberty and Dignity: Their Specificities from Secular State Perspective", in: J. Hasanbegović (ed.), On Equality and Liberty and their contemporary legal meanining: from SW 61 of the Lucerne IVR World Congress, Dosije studio, Beograd, pp. 161-177.
COBISS.SR-ID 50016777
ISBN 978-86-6047-377-8
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/201

2. Marko Bozic, 3/2020, „Indivision et zadruga dans la doctrine juridique serbe de 1844 à nos jours", in: Revue des études slaves, Dossier L'héritage politique de la zadruga dans l'espace sud-slave, dirigé par M. Bozic et Ph. GELEZ, pp. 293-305.
DOI: 10.4000/res.3617
ISSN 2117-718X
COBISS.SR-ID 114451977
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/208

3. Marko Bozic, 2018, „Stato e Chiesa nei paesi dell'ex-Jugoslavia", in: S. Ninatti (curatore), Pluralismo religioso e integrazione europea: percorsi di lettura, G. GIAPPICHELLI Editore, Torino, pp. 174-192.
ISBN 978-88-921-2005-1
COBISS.SR-ID 517990588
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/216

Рад у водећем међународном часопису категорије М21а

1. Božić, Marko. 2024. "Zadruga on Trial – the 19th Century Serbian Joint Family Household between Protection of Collective Possession and Affirmation of Private Property." *The History of the Family*, vol. 29, no. 4, pp. 641-661.

ISSN 1873-5398
DOI: 10.1080/1081602X.2024.2413708
COBISS.SR-ID 181142537
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/2018

Рад у водећем међународном часопису категорије М21

1. Marko Božić, 2023, „Les doctrinaires français et serbes : des idées similaires, des contextes différents – la possibilité d'une réception", *Cahiers balkaniques*, vol. 49, pp. 27-49.
ISSN 0290-7402
COBISS.SR-ID 148694537
doi.org/10.4000/ceb.19073
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1909

Рад у водећем националном часопису категорије М24+

1. Marko Božić, 2023, „Dissenters and Dissidents: Religious Conscientious Objectors Under Yugoslav Military Criminal Law 1945-1991", *Pravni zapisi*, vol. 13, no. 2, pp. 384-411.
ISSN 2217-2815
DOI: 10.5937/pravzap0-46917
COBISS.SR-ID 136602889
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1257

2. Marko Božić, 2022, „Catechism without God: Legal Basis and Ideological Premises of Teaching Marxism in Schools of Socialist Yugoslavia from 1945 to 1991", *Pravni zapisi*, vol. 13, no 2, pp. 607-629.
ISSN 2217-2815
DOI: 10.5937/pravzap0–40586
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/20

Рад у водећем националном часопису категорије М24

1. Marko Božić, 2021, „The Law Unveiled: On Burka Ban, Kanzelparagraph and Militant Secularism in the Socialist Yugoslavia", *Pravni zapisi*, vol. 12, no. 2, pp. 418-442.
ISSN 2217-2815
DOI: 10.5937/pravzap0-34171
COBISS.SR-ID 56299785
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/51

2. Marko Božić, 2020, "Intellectual History of a Textbook: Radomir Lukić's Introduction to Law between Marx and Kelsen", *Anali Pravnog fakulteta U Beogradu*, vol. 68, br. 1, str. 45-67.
ISSN 0003-2565
DOI:10.5937/AnaliPFB2001045B

COBISS.SR-ID 283698444
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/54

3. Марко Божић, 2012, "Закон о забрани вела у француским државним школама", *Социолошки преглед*, vol. 46, бр. 4, стр. 535-559.
ISSN 0085-6320
DOI: 10.5937/socpreg1204535B
COBISS.SR-ID 43484175
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/224

Научна критика и полемика у часопису ранга М24

1. Марко Божић, 2021, „Секуларизам и уставна секуларност (Одговор Срђану Милошевићу)", *Правни записи,* vol. 12, бр. 2/2021, стр. 631-633.
ISSN 2217-2815
COBISS.SR-ID 60049417
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/52

2. Марко Божић, 2022, „О дескриптивној денотацији термина и прескриптивној конотацији појма секуларизам (Одговор Петру Митровићу и Срђану Милошевићу), *Правни записи*, vol. 13, бр. 2, стр. 697-702.
ISSN 2217-2815
COBISS.SR-ID 118612233
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/49

Поглавље у књизи М41 или рад у истакнутом тематском зборнику водећег националног значаја

1. Марко Божић, 2024, „Маркс за катедром – образовање правника у социјалистичкој Југославији", у: Д. Поповић, Б. Беговић, З. Мирковић (уред.), *Социјалистичко право у Југославији 1945-1990*, Универзитет у Београду – Правни факултет, стр. 151-168.
ISBN 978-86-6132-142-9
COBISS.SR-ID 159442697
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/1947

2. Марко Божић, 2020, "Од задружног права до задружне државе: Живојин Перић и колаборација 1941-1944", у: М. Драшкић, Нина Кршљанин (уред.), *Живојин М. Перић – Личност и дело*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, стр. 327-345.
ISBN 978-86-7630-951-1
COBISS.SR-ID 38063113
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/206

4. Марко Божић, 2015, "КонзерватиВац а не дигијевац – париска теза Радомира Д. Лукића као прилог српском доктринарном либерализму" у Д. Баста, С. Аврамовић (уред.), *Научно наслеђе Радомира Д. Лукића*, САНУ и Правни факултет Универзитета у Београду, стр. 409-427.
ISBN 978-86-7025-660-6
COBISS.SR-ID 513923761
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/218

Рад у водећем националном часопису категорије М51

1. Marko Božić, 2020, "Tito's Concordat - The 1966 Protocol on the Negotiations Between Yugoslavia and the Holy See from a Legal Perspective", *Pravni zapisi*, vol. 11, no. 2/2020, pp. 554-579.
ISSN 2217-2815
DOI: 10.5937/pravzap0-28571
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/205

2. Марко Божић, 2020, „О политичкој позадини ране српске рецепције француске социолошкоправне школе и метода у праву", *Страни правни живот*, vol. 64, бр. 1, стр. 77-86.
ISSN 0039-2138
DOI: 10.5937/spz64-24816
COBISS.SR-ID 15825417
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/202

3. Marko Božić, 2019, „Neither secular state nor laical republic? Legal position of religious communities in communist Yugoslavia – legal framework analysis", *Pravni zapisi*, vol 10, no. 1, pp. 40-64.
ISSN 2217-2815
DOI: 10.5937/pravzap0-21203
COBISS.SR-ID 518032060
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/214

4. Марко Божић, 2009, „Систем државне цркве у Европи", *Правни живот*, vol 58, бр. 14, стр. 457- 489.
ISSN 0350-0500
COBISS.SR-ID 513906108
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/231

5. Марко Божић, Драгутин Аврамовић, 2007, „Неотомистичка критика људских права", *Правни живот*, vol. 56, бр. 14, стр. 447-466.
ISSN 0350-0500
COBISS.SR-ID 512756668
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/232

6. Гордана Митровић, Марко Божић, 2006, „Правна држава из перспективе правног позитивизма", *Правни живот*, vol. 55, бр. 12, pp. 979-991.
ISSN 0350-0500
COBISS.SR-ID 160148492
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/235

7. Марко Божић, Гордана Митровић, 2005, „Начело лаицитета у Уставу Европе", *Правни живот*, vol. 54, бр. 12/2005, стр. 643-656.
ISSN 0350-0500
COBISS.SR-ID 512640933
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/238

8. Марко Божић, 2004, „Савремена неотомистичка гледишта о појму права Томе Аквинског", *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, vol. 38, бр. 2, стр. 141-163.
ISSN 0550-2179
COBISS.SR-ID 239088391
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/241

Рад у националном часопису категорије М52

1. Марко Божић, 2011, „Финансијске обавезе државе према верским заједницама у Француској као лаичкој републици", *Религија и толеранција*, vol. 9, бр. 5, стр. 139-154.
ISSN 1451-8759
COBISS.SR-ID 181820940
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/226

Научна критика и полемика у часопису ранга М51

1. Марко Божић, 2020, „Чему секуларизам - Поводом чланка Срђана Милошевића, Ход по жици: о уставности ограничења слободе вероисповести у ванредном стању проглашеном у Србији услед епидемије болести COVID-19, *Правни записи*, vol. 11, бр. 2, стр. 663-668.
ISSN 2217-2815
COBISS.SR-ID 31612169
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/53

Приређивање посебног издања М69:

1. Живојин Перић, 2017, *Задружно право по грађанском законику Србије*, прво издање 1924, прир. Марко Божић, Службени гласник и Српско адвокатско друштво, Београд.
ISBN 978-86-519-2091-5
COBISS.SR-ID 248765964

Неразврстано по категоријама

А. ЧЛАНЦИ И ПОГЛАВЉА У КЊИГАМА

1. Marko Božić, 2014, „Slobodan Jovanović et la tradition du liberalisme doctrinaire serbe: Pour un changement du paradigm", *Cahiers balkaniques*, vol. 42, pp. 365-396.
ISSN 0290-7402
http://ceb.revues.org/5081
DOI: 10.4000/ceb.5081
COBISS.SR-ID 517841852
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/221

2. Марко Божић, 2010, „Републиканизам и грађанска врлина"[Republicanism and the civic virtue], in Г. Вукадиновић, А. Картаг-Одри (уред.), *Европска заједница народа и универзалне вредности*, NATEF, Сремски Карловци, стр. 96-117.
ISBN 978-86-86635-03-7
COBISS.SR-ID 38264591
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/228

3. Marko Božić, 2007, „John Finnis, The Heir of the Aquinian Natural Law Tradition", in Gordana Vukadinović, Agneš Kartag Odri (eds.), *American Jurisprudence of the 20th Century*, NATEF, Novi Sad, pp. 141-152.
ISBN 978-86-86635-01-3
COBISS.SR-ID 517841596
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/233

Б. ПРЕДГОВОРИ:

1. Марко Божић, 2014, „Мишел Тропер и француска постмодерна теорија права... и државе", у Мишел Тропер, Правна теорија државе, Службени гласник, Правни факултет у Београду, Београд, стр. 7-11.
ISBN 978-86-519-1822-6
COBISS.SR-ID 210492428
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/220

2. Танасије Маринковић, Марко Божић, 2016, „Оливије Бо – теоретичар суверености", у Оливије Бо, *Држава и њена власт*, Службени гласник, Правни факултет у Београду, Београд, стр. XIII-XXII.
ISBN - 978-86-519-0907-1; 978-86-7630-631-2
COBISS.SR-ID - 226475020

3. Марко Божић, 2017, „ Задруга као судбина: од Стублина до Београда и опет назад" у Живојин Перић, *Задружно право по грађанском законику Краљевине Србије*, Службени гласник, Српско адвокатско друштво, Београд, стр. 15-21.
ISBN 978-86-519-2091-5
COBISS.SR-ID 248765964
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/217

4. Marko Božić, Philippe Gelez, „Introduction", in Marko BOŽIĆ et Philippe GELEZ (sous dir.) *Dossier - Une collectivité idéale. L'héritage politique de la zadruga dans les Balkans, Revue des études slaves*. Vol 91, EUR'ORBEM, Sorbonne Université – CNRS, Paris, pp. 255-259.
ISSN 2117-718X
https://doi.org/10.4000/res.3611
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/210

5. Марко Божић, 2022, „Предговор за Симпозијум о правним аспектима истополних заједница", Правни записи, vol 12, бр. 1, стр. 174-176.
ISSN 2217-2815
COBISS.SR-ID 85121801
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/50

В. ОГЛЕДИ:

1. Марко Божић, 2024, „Невоље с присаједињењем – о прав(н)им последицама одлука Велике народне скупштине од 25. новембра 1918", *Гласник Адвокатске Коморе Војводине*, бр. 2, стр. 640-664.
ISSN 0017-0933
COBISS.SR-ID 184337417
URI: http://repozitorijum.pravnifakultet.edu.rs/id/eprint/2069

Г. ПРЕВОДИ:

1. Mišel Elčaninof, *U glavi Vladimira Putina*
(naz. originala: Michel Eltchaninoff, Dans la tete de Vladimir Poutine)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2024.
ISBN 978-86-6263-511-2
COBISS.SR-ID 140025097

2. Natali Klejer, *O poreklu albanskog nacionalizma: rađanje većinski muslimanske nacije u Evropi*
(original edition: Nathalie Clayer, Aux origines du nationalism albanais)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2022.
ISBN 978-86-6263-411-5
COBISS.SR-ID 70063369

3. Natali Klejer, Gzavije Bugarel, *Muslimani jugoistočne Evrope: od imperija do balkanskih država*
(naz. originala: Nathalie Clayer, Xavier Bougarel Les Musulmans de l'Europe du Sud-Est)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2020.
ISBN 978-86-6263-285-2
COBISS.SR-ID 332447495

4. Žan Tirol, *Ekonomija za opšte dobro*
(naz. originala: Jean Tirol, Economie du bien commun)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2019.
ISBN 978-86-6263-205-0
COBISS.SR-ID 323736839

5. Olivije Roa, *Džihad i smrt*
(naz. originala: Olivier Roy, Djihad et la mort)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2017.
ISBN 978-86-6263-174-9
COBISS.SR-ID 315670535

6. Rene Remon, *Religija i društvo u Evropi, sekularizacija u XIX i XX veku 1789-2000*
(naz. originala: René Rémond, Religion et société en Europe : sécularisation aux XIXe et XXe siècles 1789-2000)
Akademska knjiga, Novi Sad, 2017.
ISBN 978-86-6263-104-6
COBISS.SR-ID 298710535

7. Olivije Bo, *Država i njena vlast*
(naz. originala: Olivier Beaud, La puissance de l'État),
Službeni glasnik, Pravni fakultet, Beograd, 2016.
ISBN 978-86-519-0907-1
ISBN 978-86-7630-631-2
COBISS.SR-ID 226475020

8. Mišel Troper, *Pravna teorija države*
(naz. originala : Michel Troper, Pour une théorie juridique de l'État)
Službeni glasnik, Pravni fakultet, Beograd, 2014.
ISBN 978-86-519-1822-6
ISBN 978-86-7630-498-1
COBISS.SR-ID 210492428

9. Aleksandar Kožev, *Нацрт за једну феноменологију права*
(naz. originala: Alexandre Kojève, Esquisse d'une phénoménologie du Droit)

Knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 2012.
ISBN 978-86-7543-250-0
COBISS.SR-ID 271278343

10. Pjer Andre Tagijef, *Odoleti stalnoj pokretljivosti*
(naz. originala: Pierre André Taguieff, Résister au Bougisme)
Knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 2010.
ISBN 978-86-7543-217-3
COBISS.SR-ID 256696071

11. Pjer Klastr, *Društvo protiv države*
(naz. originala: Pierre Clastres, La société contre l'État)
Knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 2010.
ISBN 978-86-7543-207-4
COBISS.SR-ID 255130119

12. Mišel Fuko, *Rađanje biopolitike, Predavanja na Kolež de Frans 1978*
(naz. originala: Michel Foucault, Naissance de la biopolitique, Cours au collège de France 1978)
Svetovi, Novi Sad, 2005.
ISBN 86-7047-480-8
COBISS.SR-ID 207858951

Ia. Stručna redaktura prevoda

1. Toma Piketi, *Kratka istorija jednakosti* (naz. originala: Thomas Piketty, Une breve histoire de l'egalite), u prevodu Gorane Prodanović
Akademska knjiga, Novi Sad, 2023
ISBN 978-86-6263-454-2
COBISS.SR-ID 112818441

Д. ОСВРТИ И ПРИКАЗИ:

1. Michel Troper, La Philosophie du droit, Presses Universitaires de France, Paris 2003, 126 strane, *Zbornik radova Pravnog fakluleta u Novom Sadu*, vol. 40, br. 1/2006, str. 427 – 431.

2. Jacques Maritain, L'Homme et l'Etat, Presses Universitaires de France, Paris 1953, édition première, 204 strane, *Zbornik radova Pravnog fakluleta u Novom Sadu*, vol. 40, br. 3/2006, str. 473 – 477.

3. Žan Bobero, Mišlin Milo, Laiciteti bez granica, Karpos, Beograd, 2011, 364 strana, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, vol. 60, br. 1/2012, str. 406-409.

4. Jean Baubérot, Laïcité falsifiée, Edition La Découverte, Paris, 2012, 212 strane, *Sintezis,* vol. 6, br. 1/2014, str. 141-144.

5. Dušan Bataković, Les sources françaises de la démocratie serbe, Édition CNRS, Paris, 2013, 577 strane, *Cahiers balkaniques*, vol. 43/2015, pp. 427-432.

6. Violeta Beširević (ed.). 2019. New Politics of Decisionism. The Hague: Eleven International Publishing. 207 strana, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, vol 68, no. 4/2020, pp. 215-222.

5. КВАНТИФИКАЦИЈА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА за друштвене науке

Врста резултата	Вредност резултата	Укупан број резултата	Укупан број бодова
M14	4	3	12
M21a	12	1	12
M21	10	1	10
M24+	4	2	8
M24	3	2	6
M27	0.5	2	1
M44	2.5	2	5
M51	2.5	3	7.5
M52	1.5	1	1.5
M56	0.3	1	0.3
M69	0	1	0
M70	6	1	69.3

НАУЧНИ САРАДНИК		збир
Обавезни 1	**M10**+**M20**+M31+M32+M33+M41+M42+M43+**M44**+M45 +**M51**+M52+**M53**+M54+M61	62.5
Обевазни 2	M11+M12+M13+**M14**+**M21**+M22+M23+**M24**+M31+**M41** +M42	48

6. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу анализе досадашњих резултата рада проф. др Марка Божића, Комисија је закључила да је реч о истраживачу који је пружио оригиналан научни допринос у неколико тематских области у домену његових истраживања. Имајући у виду истраживачку темељност, увођење нових тематских области, акрибичност, методолошки приступ и критички однос према истраживаним феноменима говоре да се ради о кандидату који на квалитетан начин остварује како захтеве научне

анализе, тако и презентације резултата. С обзиром на остварене резултате (који по квантитативном критеријуму значајно превазилазе захтевани минимум) предлажемо Наставно-научном већу Правног факултета Унион да прихвати овај реферат о научном раду др Марка Божића и покрене поступак за његов избор у звање научног сарадника.

У Београду, 3. новембра 2026.

Чланови комисије:

проф. др Татјана Папић
Редовна професорка
Правни факултет Универзитета Унион у Београду

проф. др Срђан Милошевић
Ванредни професор
Правни факултет Универзитета Унион у Београду

др Милош Станић
Виши научни сарадник
Институт за упоредно право